Uimhir Lárionaid

Rewarding Learning

Uimhir Iarrthóra

General Certificate of Secondary Education
January 2013

Foghlaim don Saol agus don Obair: Modúlach

Aonad 3

Saoránacht Áitiúil agus Dhomhanda

[GLW41]

DÉARDAOIN 10 EANÁIR, MAIDIN

AM

45 nóiméad.

TREOIR D'IARRTHÓIRÍ

Scríobh d'Uimhir Lárionaid agus d'Uimhir Iarrthóra sna spásanna chuige sin ag barr an leathanaigh seo.
Scríobh do fhreagraí sna spásanna chuige sin sa scrúdpháipéar seo.
Comhlánaigh le peann gorm nó le peann dubh. **Ná scríobh le peann luaidhe ná le peann glóthaí.**
Ba chóir an t-iatán (ina bhfuil Foinse A) a úsáid le Ceisteanna **4** agus **5** i Roinn B.
Freagair **gach ceann** de na **cúig** cheist.

EOLAS D'IARRTHÓIRÍ

Is é 40 an marc iomlán don pháipéar seo.
Measúnófar caighdeán na cumarsáide scríofa i gCeisteanna **4** agus **5**.
Léiríonn figiúirí idir lúibíní ar thaobh na láimhe deise de leathanaigh na marcanna atá ag dul do gach ceist nó do gach cuid de cheist.

Roinn A

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

Freagair **gach** ceist sa roinn seo.

An ilchineálacht agus cuimsiú i dTuaisceart Éireann agus sa domhan mór is ábhar don cheist seo.

1 **(a)** Ainmnigh dóigh **amháin** ar féidir le daoine a bhféiniúlacht chultúrtha a chur in iúl.

______________________________ [1]

(b) Mínigh buntáiste **amháin** do dhuine óg as a bheith ina chónaí i sochaí ilchultúrtha.

____

____

____

______________________________ [2]

(c) Mínigh cad é a chiallaíonn steiréitíopáil.

____

____

____

______________________________ [2]

Iomlán Cheist 1	

8018.03

Cearta agus freagrachtaí maidir le mórcheisteanna áitiúla, náisiúnta agus domhanda is ábhar don cheist seo.

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

2 **(a)** Ainmnigh Eagraíocht Neamhrialtasach (NGO) **amháin** a bhíonn ag obair le Cearta Daonna a chosaint.

______________________________ [1]

(b) Sainaithin agus mínigh dóigh **amháin** ar féidir Cearta Daonna an duine óig a shárú.

____

____

____

______________________________ [2]

(c) Sainaithin agus mínigh fáth **amháin** ar cuireadh Dearbhú Uilechoiteann Chearta an Duine (UDHR) ar bun.

____

____

____

______________________________ [2]

Iomlán Cheist 2	

[Tiontaigh an leathanach

8018.03

Institiúidí daonlathacha ríthábhachtacha agus an ról atá acu le cuimsiú, le ceartas agus le daonlathas a chur chun cinn is ábhar don cheist seo.

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

3 **(a)** Ainmnigh **dhá** roinn rialtais i bhFeidhmeannas Thuaisceart Éireann.

1. ______________________________ [1]

2. ______________________________ [1]

(b) Sainaithin agus mínigh **dhá** ról atá ag Tionól Thuaisceart Éireann.

1. ______________________________

____

____

______________________________ [2]

2. ______________________________

____

____

______________________________ [2]

8018.03

(c) Sainaithin agus mínigh **dhá** dhóigh ar féidir le hinstitiúid dhaonlathach an ceartas agus an cuimsiú a chur chun cinn.

1. ______________________________

____

____

______________________________ [2]

2. ______________________________

____

____

______________________________ [2]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc
Iomlán Cheist 3	

8018.03

[Tiontaigh an leathanach

Roinn B

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

Freagair **gach** ceist sa roinn seo.

4 Léigh **Foinse A** agus bain úsáid aisti leis an cheist seo a fhreagairt.

(a) Mínigh **dhá** ghné de shochaí dhaonlathach.

1. ____

____

____

____ [2]

2. ____

____

____

____ [2]

(b) Mínigh na buntáistí do dhuine óg as obair dheonach a dhéanamh sa phobal.

____ [6]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc
Iomlán Cheist 4	

8018.03

[Tiontaigh an leathanach

5 Trí thagairt a dhéanamh do **Foinse A agus** do do chuid eolais féin, meas an tionchar a bhíonn ag Eagraíochtaí Neamhrialtasacha (NGOs) maidir le dul i ngleic le bochtanas domhanda.

[10]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc
Iomlán Cheist 5	

SEO DEIREADH AN SCRÚDPHÁIPÉIR

NÁ SCRÍOBH AR AN LEATHANACH SEO

NÁ SCRÍOBH AR AN LEATHANACH SEO

8018.03

NÁ SCRÍOBH AR AN LEATHANACH SEO

NÁ SCRÍOBH AR AN LEATHANACH SEO

Don Scrúdaitheoir amháin	
Uimhir Ceiste	**Marcanna**
1	
2	
3	
4	
5	

Marc Iomlán	

Uimhir Scrúdaitheora

Cuireadh isteach ar chead chun an t-ábhar cóipchirt uile a atáirgeadh.
I gcásanna áirithe is féidir nár éirigh le CCEA teagmháil a dhéanamh le húinéirí cóipchirt agus beidh sé sásta na hadmhálacha sin a fágadh ar lár a chur ina gceart amach anseo ach é a chur ar an eolas.

Rewarding Learning

General Certificate of Secondary Education
January 2013

Foghlaim don Saol agus don Obair: Modúlach

Aonad 3

Saoránacht Áitiúil agus Dhomhanda

[GLW41]

DÉARDAOIN 10 EANÁIR, MAIDIN

FOINSE A

Iatán: Saoránacht Áitiúil agus Dhomhanda

Le húsáid le Ceisteanna 4 agus 5.

FOINSE A

Sa chóras daonlathais tá ceart vótála agus an ceart le rialtas a thoghadh ag daoine. Sa chóras daonlathais tá dlíthe ann le daoine a chosaint. Tá Cearta Daonna ag saoránaigh agus tá an cead acu a gcuid tuairimí a chur in iúl.

Spreagtar daoine óga le tacaíocht a thabhairt don daonlathas trí pháirt a ghlacadh in obair dheonach. Cuidíonn sé seo le daoine óga a bheith ag foghlaim faoi mhórcheisteanna an phobail agus faoi mhórcheisteanna saoránachta, agus scileanna a fhorbairt, mar shampla ag obair le daoine eile. Tig leo fosta bualadh le cairde nua agus caidreamh le daoine ó chultúir dhifriúla a chothú.

Chomh maith leis sin tig le daoine óga a bheith páirteach i mórcheisteanna domhanda. Mar shampla, thiocfadh leo obair a dhéanamh le heagraíochtaí neamhrialtasacha (NGOs) a bhfuil sé mar aidhm acu an bochtanas i dtíortha bochta a laghdú. Cuidíonn siad le daoine atá beo bocht trí airgead a chruinniú. Úsáideann siad an t-airgead seo le bia, le huisce agus le soláthairtí míochaine a chur ar fáil agus le daoine a theagasc lena bheith neamhthuilleamaíoch. Is féidir, áfach, go mbeidh maoiniú teoranta agus foireann theoranta acu.

Source: Dr Alan McMurray, CCEA